Український Народний Союз 75 років Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-5740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArclay: 7-4125
УНСоюзу: BArclay 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 112. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го ЧЕРВНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 17, 1969 No. 112. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 16 червня 1969

В АМЕРИЦІ

МІЖ УРЯДОМ ЗСА І УРЯДОМ ПЕРУ НЕЗАБАРОМ ДІЙДЕ до відпруження відносин, що були загострені останнім часом після того, як уряд Перу сконфіскував американські нафтові рафінерії в тій країні. З добре поінформованих джерел повідомляють, що вже незабаром має відбутися конференція між ЗСА і Перу: ЗСА мали б відновити постачання зброї для тієї південно - американської країни, зате Перу, а також Еквадор і Чіле, будуть спільно з ЗСА обговорювати давно оспорювані права американських рибалок поблизу Тихоокеанського побережжя Південної Америки.

У БАГАТЬОХ СТЕЙТАХ ЗСА ЙДЕ змагання за те, щоб парохіяльні школи теж діставали урядову допомогу, як її дістають публічні школи. Минулого року в стейті Пенсильвенія, а тепер і в Коннектикат та в стейті Род Айленд вирішено надавати парохіяльним школам стейтову допомогу. За це ж триває боротьба ще в 22 стейтах. Хоча за Конституцією ЗСА церкви та їхні школи відділені від держави, однак на практиці виходить, що краще допомагати парохіяльним школам, аніж довести до того, щоб вони самозліквідувались через нестачу фондів. У випадку ліквідації парохіяльних шкіл всі діти перейшли б до публічних шкіл та лягли б ще важчим тягарем на стейтові уряди.

У НЮ ЙОРКУ РОЗПОЧНЕТЬСЯ більш рішучіша боротьба проти торгівців і шмуглярів різних наркотиків. Головний Прокуратор Д. Мічел і посадник міста Ню Йорку Ліндзі повідомили про новий поширений плян боротьби з тим лихом у Ню Йорку: до 300 поліцаїв і детективів буде додано ще 200 осіб для боротьби з торгівцями наркотиками, а федеральний Уряд матиме через свого представника загальний нагляд у цій справі. До складу окремого загону по боротьбі з торгівцями наркотиками ввійдуть і стейтові, і федеральні дедективи.

ПОСАДНИКИ ВЕЛИКИХ МІСТ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ПІТСБУРГУ ДОМАГАЛИСЯ від Федерального Уряду значного збільшення федеральної допомоги містам — за рахунок скорочення оборонної програми ЗСА. Однак, вони не дійшли до згоди в питанні, що саме в оборонній системі ЗСА треба скорочувати, щоб не поставити цю країну під загрозу. Посадники великих міст передбачають, що загальний відрух мас американського народу направо, до консерватизму унеможливить чимало їхвіх проєктів соціяльно-громадського типу.

У СВІТІ

В СССР МОБІЛІЗУВАТИМУТЬ людей і знаряддя для переведення цьогорічних жнив, яким грозить катастрофа. Внаслідку гострої зими пропало 40 відс. озимини, а в Україні і в Середній Азії були великі зливи. В цій справі ЦК компартії оприлюднив великий заклик, в якому м. і. заповіджено, що до праці при жнивах приділюватимуть фабричних робітників, службовиків і студентів та мобілізуватимуть вантажні авта й водіїв.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ СТАВ 12-ою державою, яка визнала підпільний „уряд" Південного В'єтнаму. Дотеперішня місія комуністичного Національного Фронту Визволення в Москві буде піднесена до стану амбасади, а її голова стане амбасадором. Однак Тран Буу Кієм, новий „міністер при прем'єрі" того підпільного „уряду", заявив в пресовому інтерв'ю у Парижі, що створення того „уряду" не перешкоджує продовжуванню Паризької конференції і той „уряд" готов до тайних переговорів і компромісів з урядом у Сайгоні, але не тим, що є тепер, а що прийшов би на місце режиму Нгуєна Ван Тіє і Нгуєна Као Кі.

ПОСАДНИК ЗАХІДНЬОГО БЕРЛІНУ КЛЯВС ШЮЦ ПРИБУВ до Польщі. Його запросили на Познанський Ярмарок. Він відвідає Краків і Освєнцін та переведе наради з польським міністром закордонних справ Стефаном Єндржиховським. Загально вважають, що Клявс Шюц є визнаним обома державами неофіційним посередником для покращання взаємин між Західньою Німеччиною та Польщею, з можливістю обміну обома державами амбасадорами.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ СЛІДСТВО в справі катастрофи, коли-то 3-го червня ц. р. австралійський літаконосець „Мелбирн" перерізав надвоє американський нищильник „Френк Івенс", при чому згинуло 74 американські моряки. Капітан того літаконосця Джан Стівенсон одверто закинув американському нищильникові, що той, всупереч алярмовим пересторогам та сигналам взяв гострий фальшивий курс, що довів до зудару. Слідча Комісія перестерегла двох молодих старшин американського нищильника, поручників Джеймса Гопсона і Роналда Ремзі, що їм погрожує обвинувачення в занедбанні своїх обов'язків.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ СТАРАЄТЬСЯ довести закулісовою дипломатичною акцією до створення колективного пакту безпеки в Південній Азії, який охопив би Індію, Пакістан, Бірму, Афганістан, Камбоджу й Сінґапур — твердять західні обсерватори в Москві, покликаючись на натяки про це в промові Леоніда Брежнєва на московському комуністичному з'їзді та на статтю в „Ізвєстях" Вікентія Матвєєва.

На Союзівці відбувся з'їзд уродженців і мешканців Яворівщини

Союзівка, Кергонксон, Н.Й. (І.Д.). — З кінцем минулого тижня, в суботу і в неділю 14 і 15-го червня, на цій оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах відбувся перший з'їзд уродженців і колишніх мешканців Яворівщини з участю понад 180 осіб. З'їзд відкрив, вітаючи присутніх, голова Ініціятивного Комітету інж. Степан Кульчицький, а проводив з'їздом інж. З. Кохановський. В результаті з'їзду створено Комітет „Яворівщина", до якого були обрані: інж. Ст. Кульчицький — голова, інж. І. Харамбура, проф. Ст. Каламуцький з Торонта і п. А. Гукало з Монтреалю — заступники голови, мгр. М. Масюк — секретар, проф. Вол. Барагура — пресовий референт, п. Мирон Гентош — імпрезовий референт, мгр. Р. Британ — скарбник, Олена Хархаліс і Іванна Ванчицька — члени. До Контрольної Комісії були обрані: інж. Мокрівський, П. Кірик, Люба Артимишин та інж. З. Кохановський. На головного редактора збірника „Яворівщина" обрано проф. д-ра Б. Романенчука. Під час з'їзду на видання цього збірника зібрано 1,140 долярів. Схвалено ряд привітань та відповідні резолюції. Подробиці з'їзду — в черговому дописі.

АСТРОНАВТИ „АПОЛЛА 11" ГОТОВІ ДО ВИСАДУ НА МІСЯЦЬ

Гюстон, Текса. — Космічний корабель „Аполло 11" та його астронавти готові до висаду на поверхні Місяця в липні цього року — інформують з Осередку Космічних Летів. Кілька днів тому речник Крайової Адміністрації Аеронавтики і Космічних Летів заявив, після довшої конференції у Вашингтоні, передбачений на 16-го липня цього року лет „Аполло 11" до Місяця та перший висад людини на його поверхні остаточно апробовані та відбудуться, як пляновано. Тим часом, три астронавти „Аполла 11": командир Ніл А. Армстронґ, пілот командного модулю Майкел Коллінс та пілот місячного модулю Едвін Е. Алдрін продовжують свої вправи складного лету і першого висаду людини на іншій плянеті. В неділю, 15-го червня, Ніл Армстронґ закінчив свою п'яту з черги пробу з місячним модулем, піднісшись на ньому на 350 стіп вгору й опісля знову приземлившись. Вправи продовжуватимуться і в них беруть участь усі три астронавти.

Астронавти „Аполло-11", які 16 липня ц. р. виберуться в подорож і першу висадку людини на поверхні Місяця. Стоять (зліва): Нейл А. Армстронг, Майкел Коллінс і Едвін Е. Алдрін.

У В'єтнамі комуністи мають дальші великі втрати в людях

Саєґон. — В минулу неділю 15 ц. м. північно-в'єтнамські війська заатакували одну американську артилерійську базу в долині Ашав, але не були всилі перейти навіть через дротяні застави: вони втратили 51 особу вбитими. З американського боку тільки 7 вояків було ранених. Водночас в тому самому дні в 6-годинній битві проти 500-600 вояків таїські (сіямські) вояки вбили 151 ворожого вояка. Це була найдовша й найважча битва, що її звели війська Таї (Сіяму) на протикомуністичному фронті у В'єтнамі. Тим часом у столиці Північного В'єтнаму Ганою з великою парадою відбулася інавгурація представника новоствореного підпільного південно-в'єтнамського „уряду" в характері амбасадора.. 77-літній президент Північного В'єтнаму Го Чі Мінь обняв того амбасадора Нгуєна Ван Тієна у приявності всього північно-в'єтнамського уряду та багатьох високих військовиків і урядовців. Та церемонія потвердила переконання американських і південно-в'єтнамських чинників, що новий підпільний „уряд" це справді комуністична затія і що він складається або з комуністів, членів Фронту Національного Визволення, або з комуністичних поплентачів. Цей „уряд", як і Фронт Національного Визволення, відмовляється переговорювати безпосередньо з режимом в Сайґоні а на Паризькій конференції повторяє давні вимоги: щоб ЗСА відпекалися правління в Сайґоні й спричиняли створенню „невтрального мирового" уряду, з яким той підпільний „уряд" увійде в переговори про переведення нових виборів. Північний В'єтнам далі відкидає американську пропозицію, щоб ЗСА й він, Північний В'єтнам, одночасно ступнево відкликували свої збройні сили з Південного В'єтнаму Паризька конференція перебуває далі на мертвій точці.

З українським прапором — у боях проти комуністів у В'єтнамі

Ню Йорк. — Сержант американського летунства Володимир Степаняк, дорадник 2-ї бриґади 1-ої дивізії В'єтнамських парашутистів, багато разів нагороджений за відвагу і кмітливість, пройшов усі бої у В'єтнамі від 22 грудня 1968 р. до 5 січня 1969 р. з українським національним синьо-жовтим прапором. Сержантові Володимирові Степанякові 24 роки, він і тепер виконує військову службу на одній із летунських баз бомбардувальників на території ЗСА. Відбувши військову службу в ЗСА і у Франції, як спеціяліст 4-ї ранґи, вступив добровільно до воєнної авіяції, де як сержант-спеціяліст зв'язку бомбардувальників з наземними бойовими частинами пробув 19 місяців у боях на різних фронтах, особливо під Там Кі, Донґ-Га, Гуе, Дак-То і в перших лавах пролому до Кей-Сану, Бен-Сану й ін. У тих боях був двічі поранений. Відзначений Армією за бойові дії: двома бронзовими зірками, медалею Летунства „Меріт", орденом „Пурпурового Серця", а від Уряду Південного В'єтнаму: „Хрестом Шляхетности" із бронзовою зіркою та „Медалею Гонору", крім того 9-ма медалями за менші військові заслуги. Найбільш радісною хвилиною для Володимира Степаняка була несподівана зустріч на фронті із своїм братом Юрієм, штабовим сержантом Армії, спеціялістом електроніки, нагородженим багатьма американськими і в'єтнамськими медалями за заслуги, який тоді був провідником електронічної станиці 1-ї Піхотної Дивізії. Юрій Степаняк, повернувшись із В'єтнаму, є інструктором електроніки у Фот Дікс, Н. Дж.

Сержант летунства Володимир Степаняк, перебуваючи на початку червня в Ню Йорку, передав для Координаційного Комітету Українських і Українсько-Американських Ветеранів 1 червня 1969 р. український національний прапор, який був із ним впродовж усіх боїв проти комуністичних імперіялістів-загарбників у В'єтнамі. Як заявив Володимир Степаняк у „Грамоті" з нагоди передачі українського прапора, мав його стало з собою, „бо у випадку смерти я бажав полягти під прапором моїх предків".

ХОР „МОЛОДА УКРАЇНА" У МОНТРЕАЛІ

Монтреаль. — Складений із 113 молодих хористів, із середніх шкіл та з університетів, хор „Молода Україна" під диригуванням І. Козачка виступав на початку травня в Монтреалі, а 17-17 травня — в Торонті, Ст. Кетринсі та в Лондоні, Онтаріо, всюди з великим успіхом.

ЖОРЖ ПОМПІДУ ОБРАНИЙ НА НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА ФРАНЦІЇ

Париж. — У вужчих виборах на президента Франції в минулу неділю 15 червня ц. р. виграв Жорж Помпіду, отримавши з-посеред всіх відданих голосів 19,994.117, із них важливих 18,697.753 голосів — 10,801.932, себто 57.78%. Його противник, голова французького сенату й тимчасовий президент Ален Погер, дістав 7,895.821 голос, себто 42,22%. 57-річний Жорж Помпіду, колишній вчитель і колишній директор банку, прем'єр в уряді де Голля від 1962 до 1968 р., перейме урядування в п'ятницю цього тижня, після того, як Конституційна Рада затвердить висліди виборів. У тому дні Ален Погер передасть йому урядування в Елізейському палаці й повернеться до своїх обов'язків, як голова сенату. Тісніші вибори в минулу неділю були закінченням виборів, що відбулися були 1 червня ц. р.: тоді кандидували 6 кандидатів, з яких проте ніхто не дістав абсолютної більшости. Найбільше голосів після Помпіду і Погера мав комуністичний кандидат Дюкльо, отже Ален Погер був би тільки тоді виграв, коли б всі ті, які голосували за Дюкльо, за соціялістичного кандидата Ґастона Дефера й інших віддали свої голоси на Погера. Але комуністи проголосили бойкот тісніших виборів, щоб не голосувати за ні одного з двох „реакціонерів", що перерішило вибори в користь Жоржа Помпіду. Він призначить нового прем'єра при кінці цього чи з початком наступного тижня. Вірогідно цим прем'єром стане голова парляменту Жак Шабан-Дельма, що має хист ладнати з різними партіями, як „поміркований" де-голліст. Помпіду заповів під час своєї виборчої кампанії залишення Франції в Атлантійському Союзу (НАТО), започаткування розмов з Британією про її приступлення до Европейської Спільноти та затіснення взаємин з західньо-европейськими країнами. Де Ґолль, який переводить тепер час в Ірляндії, прислав Помпіду ґратуляції в одному реченні.

Вірні Нюарку-Ірвінґтону домагаються скликання Синоду і Патріярхату

Ірвінґтон. — У присутності понад 250 осіб тут в залі Українського Народного Дому відбулось увечері 14-го червня громадське віче, скликане з ініціятиви Відділу УККА. Вечором проводив голова Відділу УККА мгр. Ярослав Рак, секретарював В. Мартинець, у президії були: о. д-р Міньо, о. Кравчук, проф. М. Чубатий, пастор В. Домотовен, проф. Д. Горняткевич. Учасники вислухали дві доповіді: о. д-р Вол. Ковалик, ЧСВВ, доповідав про проблеми Української Католицької Церкви і висловився за ідеєю створення її Патріярхату; ред. Л. Полтава доповідав про „Український спротив в УССР", виявляючи на фактах, включно з совєтськими пресовими повідомленнями, нові намагання України звільнитися з-під російської „опіки". Після доповідей виступали багато учасників віча. Проф. М. Чубатий звернув увагу, що Ватиканський Собор в 1964 р. уже дав право національним католицьким Церквам бути окремими Церквами, під зверхністю Римського Папи, але Римська Курія поступає проти рішень того Собору. Представник православної церкви св. Тройці в Ірвінґтоні п. Харченко вітав ідею створення Українського Католицького Патріярхату та розповів про намагання усіх українських православних Церков прийти до їх внутрішнього об'єднання. Голова місцевого Комітету за Патріярхальний Устрій УКЦ ред. Пасічняк виступив із проханням до Владик УКЦеркви, щоб вони одностайно піттримали побажання Верховного Архиєпископа УКЦеркви Блаженнішого Йосифа і зібрались на Собор. Крім того, він, як і декілька інших промовців, звернув увагу на те, що при деяких парохіяльних школах досі не налагоджене як слід вивчення української мови, в тому й молитов українською мовою. Ред. В. Качмар також закликав Владик УКЦеркви скликати Собор, не відкладаючи вже навіть на місяці, бо Українська Католицька Церква загрожена не лише на поневоленій Україні, а й за кордоном — елементами латинізації та англійщення. Після докладних обговорень резолюцій, учасники великою більшістю, майже одноголосно, прийняли три резолюції, прочитані інж. Почтарем та інж. Турянським. В українській резолюції висловлено прохання від імени вірних до Владик і Риму створити Патріярхат Української Католицької Церкви; в іншій резолюції висловлено підтримку Українським Православним Церквам у їх стремлінні до єдности і спільного керівництва. В англомовній резолюції учасники віча прохають сенаторів і конґресменів стейту Ню Джерзі, аби вони порушили справу політичного і релігійного переслідування в окупованій совєтською Росією Україні, порушуючи це питання в Конґресі ЗСА.

ЛЮДМИЛА ІВЧЕНКО, ВИДАТНА ПИСЬМЕННИЦЯ І ДІЯЧКА, ПОМЕРЛА В ТРЕНТОНІ

Сл. п. Людмила Івченко - Коваленко

Трентон, Н. Дж. — Людмила Івченко, відома також під своїм літературним псевдонімом, як Людмила Коваленко, видатна українська письменниця і діячка, померла тут в домі своїх приятелів минулої п'ятниці, 13-го червня 1969, на 71-му році життя. Була дружиною відомого українського письменника Михайла Івченка, що був засуджений в процесі Спілки Визволення України й опісля жив на Кавказі та помер в Орджонікідзе. Під час другої світової війни сл. п. Людмила Івченко-Коваленко була організаторкою Українського Червоного Хреста в Києві. Опинившись, разом з десятками і сотнями тисяч своїх земляків на еміґрації в Західній Европі після другої світової війни, сл.п. Людмила Івченко була редакторкою журналу „Громадянка" та активною в багатьох установах. В Західній Німеччині вона пережила ще одну велику родинну трагедію, як у нещасливому випадку на вулиці міста згинула її одинока дочка Леся. Свою письменницьку діяльність почала сл. п. Людмила Івченко в Україні в 1926-му році. Друком появилася її збірка п'єс „В часі і просторі", фантастичний роман „Рік 2245", збірка оповідань на релігійні теми „Віра нова" і „Давні дні", переклади західніх письменників та „Трилогія" з визвольних змагань. В друку, є зредаґована нею енциклопедія для молоді. Переїхавши на постійне поселення в ЗСА в 1950-му році, Людмила Івченко належала да найактивніших в нашому громадському житті. Була заступницею предсідника XXIII. Конвенції УНСоюзу у Вашинґтоні в 1954-му році. Від років зосереджувала свою активність в очолюваному нею Об'єднанні Сестрицтв при Українській Православній Церкві в ЗСА. Була членом Об'єднання Українських Письменників „Слово" та Спілки Українських Журналістів Америки. Була постійною співробітницею „Свободи", друкуючи в ній в останніх роках серію „Зустрічей з Україною". Похорон відбудеться в суботу, 21-го червня, на Українському Православному Цвинтарі в Бавн Бруку. Зі смертю сл. п. Людмили Івченко-Коваленко українська громада і українська культура віднесли ще одну незаступну втрату.

Провели в останню дорогу ред. Миколу Пасіку

Філядельфія, Па. (Л. П.) — У суботу 14 червня 1969 р., в недавно збудованій, величній своєю скромною красою, український католицькій церкві Христа Царя в дільниці Найставн, по 9-ій г. ранку відбулось останнє прощання родини, філядельфійської громади і приїжджих із різних міст людей із Січовим Стрільцем, який після збройної боротьби замінив кріса на зброю слова — сл. п. ред. Миколою Пасікою. В супроводі хору, заупокійну Божественну Літурґію відправили о. шамб. Мирослав Харина, о. радник Василь Головінський, о. Тома Бариляк; у похоронних відправах ще в п'ятницю в похоронному заведенні Насевичів, а потім у суботу на цвинтарі Факс Чейс брали участь також о. Михайло Пиріг, о. д-р Ізидор Ногаєвський. Під час св. Літурґії прощальне слово виголосив із казальниці о. парох В. Головінський, сказавши, що „праця для добра українського народу була метою життя Покійного". На св. Літурґії була присутня вдова по сл. п. Миколі Пасіці, мгр Ірина Пеленська-Пасіка, відома видатна громадська діячка та журналістка, члени родини, в тому і А. Коберницький з Торонта та відомий оперовий соліст Андрій Добрянський із Ню Йорку, представники Екзекутиви СУК „Провидіння", члени Видавництва і редакції щоденника „Америка", який втратив у Покійному свого неструдженого працівника, колишні учні Миколи Пасіки, як гімназійного професора, представники багатьох українських організацій і товариств, у тому д-р Ценко від УККА, голова СУЖА ред. М. Дольницький з Вашинґтону, представники Пласту, ред. „СКОБ-у" О. Луцький, голова СУА п-і інж. Стефанія Пушкар, представники Об'єднання

(Закінчення на стор. 3-ій)

Висліди змагань українських клюбів

„Тризуб" Філядельфія переміг минулої неділі, 15-го червня місцевого суперника дружину „Спартанс" з рахунком 1:0 у мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліґи. Одинокі ворота зустрічі здобув для „Тризуба" Пасаче. Тому, що на змагання „Тризуба" приходило мало глядачів, Управа „Тризуба" була примушена перенести дальші змагання футболістів на менш коштовне грище, так що вже наступні мистецькі змагання „Тризуба" із Бостоном відбудуться в суботу, 21-го червня о год. 6:30 вечером на стадіоні Ля Саль Коледжу у Філядельфії.

У весняній зустрічі спортової молоді, що її влаштувало УАСТ „Чорноморська Січ" на оселі УРСоюзу „Верховина" минулої суботи, 14-го червня, взяло участь 180 спортовців. У відбиванковому турнірі переможцем в групі шести жіночих дружин вийшла „Чорноморська Січ" (перша дружина), а в конкуренції чоловіків перше місце серед п'яти дружин зайняла Українська Централя з Пассейку, яка перемогла у фіналі „Ч.Січ" з рахунком сетів 2:1. У фтбольних змаганнях юнаків за першість СУАСТ-Схід взяли участь тільки дві дружини, „Ч.Січ" і Пласт Ню Йорк. Зустріч між ними, яку суддював д-р М. Снігурович, закінчилася перемогою „Ч.Січі" 4:0. У змаганнях ґольфу перше місце серед 12 учасників здобув Петро Мельник, кол. керівник українських радіопрограм.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Етика суддів

Американська Конституція проводить чіткий розподіл між законодатною владою, якою є Конґрес з його двома палатами, — виконною, що спочиває в руках Президента та його Уряду, і судовою. Компетенції суду окреслює третя стаття Конституції з її 11-им Додатком. Суд в Америці цілком незалежний від обох названих чинників. Секретаріят юстиції і його керівник, генеральний прокуратор, як член Уряду, не має права втручатися в рішення й мотиви будь - котрої судової інстанції. Організація американського судівництва дуже складна, — з його 11 окружними судами та різними ступнями судів повітових, стейтових і федеральних, що їх усіх очолює Найвищий Суд у Вашинґтоні. Незалежність та професійна фаховість американських суддів — основа їх авторитету.

Саме тому, що суд в Америці непідкупний, і що, зокрема, Найвищий Суд завжди втішався найвищою повагою, як інтерпретатор Конституції, такого прикрого розголосу накоїло виявлення, що член Найвищого Суду Ейб Фортас злакомився на 20.000 дол., як „дорадник'' фундації мільйонера - бизнесмена Луїса Волфсона, засудженого за обманницькі трансакції. В той день, коли Ейб Фортас зрікся свого посту в Найвищому Суді, голова Найвищого Суду Ерл Воррен покликав до життя Судову Конференцію, яка після одномісячних нарад проголосила гострі приписи про заборону суддям усіх ступнів приймати поза своєю платнею від будь-кого будь-які гонорари й винагороди та виконувати будь-які інші оплачувані функції. Від 15 травня 1970 року всі судді зобов'язані повідомляти про всі свої інвестиції, прибутки, дарунки й грошові зобов'язання. Названа Конференція визнала, що вона не має рішати про поведінку членів Найвищого Суду, який або сам прийме щодо своїх членів подібні постанови, або Конґрес схвалить у відношенні до нього окремий закон.

На суддю не може впасти навіть тінь підозри, що те чи інше його рішення викликане грошовою користю. Тому преса квестіонує навіть гонорари, що їх деякі члени Найвищого Суду беруть за свої спорадичні лекції в університетах. Платні суддів становлять від 30.000 до 60.000 дол. річно. Тому вони не мусять ганятися за побічними заробітками. Світогляд окремих суддів і їх політичні погляди можуть бути різні, але їх персональна чесність мусить стояти поза всякими сумнівами. Тому треба привітати радикальні рішення, що їх прийняла Судова Конференція.

Червона мряковина

В астрономії існує поняття „мряковина'' на означення скупчення мільярдів небесних світил. Хоч які безмежно далекі ті мряковини, все ж і до них добирається допитливий людський розум з допомогою потужних телескопів, радіотелескопів, спектроаналізи тощо.

До „червоної мряковини'' не треба мандрувати аж так далеко. Вистачить узяти, наприклад, газету „Молодь України'' з 23 квітня, щоб прочитати, що „світова система соціялізму йде впевнено вперед до комунізму'', очевидно, під московським караулом. Там же є й такі мряковини, як „світова реакція'' „міжнародний імперіялізм'' — без точних означень, про що мова. Про Америку совєтська преса часто згадує, як про головну силу „світової реакції'', у зв'язку з допомогою ЗСА в'єтнамському народові в його боротьбі проти червоного імперіялізму. Інших сил „міжнародної реакції'' та „світового імперіялізму'' комуністичні пропанґдисти навіть не називають, бо кого називати?

Якщо з совєтської сторони лунають лише загальникові, пропаґандивні фрази, то збоку вільного світу починають лунати дедалі конкретніші голоси про зміст того реакційно - середньовічного явища, яке зветься СССР. Ту „червону мряковину'' беруться вивчати щораз більше науковців у різних країнах світу. Цього року в Західній Німеччині вийшла праця В. Штравса п. з. „Все одно ми — переможемо'', в якій автор викриває імперіялістичну політику царської і червоної Росії, інформує про боротьбу України за власну державу, про Мордовію, про В. Чорновола і т. д. У збірнику „СССР за 50 років'', що вийшов у ЗСА, П. Вайлз пише про обмеження в СССР для неросіян у здобуванні високої і спеціяльної освіти. В. Коларц у виданій в Британії праці пише, що в совєтській Азії й Европі „кожна шахта і завод будується так, щоб була користь для великоросів'', себто викриває колонізаторську економічну політику Росії.

Валерій Остапенко

„ВСЕСОЮЗНИЙ ЖОКЕЙ'' І ВЗАГАЛІ...

Недавно в одній російській еміґраційній газеті велася полеміка навколо особи Семена Будьонного — маршала Совєтського Союзу. В головному мова йшла про бойові та організаційні якості цього колишнього „хвацького рубаки'', потім незмінного фаворита червоного Кремлю і самого Сталіна. Погляди опонентів різко розходились. Одні твердили, що Будьонний свого часу виявив не абиякі здібності полководця, інші це заперечували. Так чи інакше, всі учасники полеміки користалися далеко не переконливими арґументами, заснованими на совєтських офіційних джерелах, а то й просто на своїх особистих здогадах та міркуваннях. І не дивно, що така полеміка закінчилася нічим.

Нас, українців, Будьонний цікавить мало, з причини його незначної ролі на фронтах наших Визвольних Змагань і потім у період встановлення і закріплення совєтської влади на Україні. Але на прикладі Будьонного ми маємо можливість ще раз переконатися, що в дійсності являють собою деякі совєтські маршали. Особливо це корисно знати тепер, коли на Заході заговорили про „зростання впливів військовиків в СССР''.

До відома таких „знавців'' совєтських справ, як, наприклад, Пол Воґл, в СССР не завжди ті, які ходять у військових мундирах, є військовиками. Під час другої світової війни Сталін, Булґанін, Жданов, Хрущов і ще дехто з вищого партійного керівництва, оминувши атестаційні комісії та армійські закони, надягнули генеральські мундири. А чимало письменників, опинившись на фронті воєнними кореспондентами, дістали звання капітанів, майорів, полковників — в залежності від їхнього „письменницького рівня''.

Безумовно, сама армія, її кадрова основа, складається з дійсних військовиків. Усі вони мають відповідні знання і їхнє просування по службі в основному проходить закономірно. Крім того, в совєтських збройних силах багато старшин служить не з „патріотичних'' переконань, а з природженого нахилу до військового фаху. Але кар'єра військовиків з „військовою кісточкою'' закінчується в ліпшому випадку командуванням корпусом, інколи армією чи воєнною округою. Бо тут всі дії командного складу безпосередньо й постійно контролюються представниками партії в армії — політруками, комісарами, членами військових рад. Дальше просування по службі залежить уже не так від здібностей, як від довір'я збоку партії.

При таких умовах трагічно закінчили свою кар'єру такі здібні військовики, як Уборевич, Корк, Блюхер, Едейман, Дубовий, Федько. При обороні Києва, не бажаючи виконувати безглуздих наказів найвищого командування, фактично — партії, застрелився в Шумейському лісі генерал Кирпонос. Тухачевський свого часу дослужився до посту заступника наркома оборони. Але він завжди був більше військовиком, ніж партійцем, і невпинно боровся проти запровадження в армії марксизму. Його доля також усім відома.

Щодо Будьонного, то тут ліпше покликатися на тих, які знали про нього з неофіційних, тим самим вірогідніших, джерел. Так, колишні курсанти Єлисаветградської кавалерійської школи були свідками, як Б у д ь онний „здобув'' середню військову освіту. Кожного разу на вечірній перевірці школи першим по списку викликали „курсанта Будьонного''. І кожного разу чулося у відповідь: „Відсутній у державних справах''. Авторові ж цих рядків доводилося чути від випускників військової академії, як Будьонний „здобув'' високу воєнну освіту. Він дійсно деякий час рахувався слухачем цієї академії, але на лекціях не бував. Інколи до нього на помешкання в Кремль прибували викладачі академії і читали йому там лекції. Знання, здобуті таким шляхом, очевидно, дуже сумнівні.

Якщо в часи війни 1918-21 рр. з її напівпартизанською „стихійною'' тактикою Будьонний виявляв деякі здібності в командуванні кавалерійськими з'єднаннями, то в другу світову війну, з новими формами та методами боротьби, він виявився повним профаном. У перший період війни Будьонного вже знято з посту командувача Південного фронту і відряджено в глибоке запілля. І коли хтось з новаків - фронтовиків питав, де подівся Будьонний, чулося у відповідь: „В сальських степах коням хвости накручує...''. За офіційною ж версією це означало, що Будьонний у той час займався добором коней для фронту — справою, з якою цілком добре міг би справлятися кожний старшина-кавалерист або ветеринар.

У мирний час головні обов'язки маршала Будьонного зводилися до присутности на військових парадах та різних дипломатичних прийняттях. А у вільний від цих „державних'' справ час він часто бував у товаристві московських артисток або в манежах, займаючись там кінною їздою. І тут з Будьонного виявився прекрасний верхівець. Про нього так і казали у вужчих армійських колах: „всесоюзний жокей''. А назвати кавалериста „жокеєм'' це — найбільша до нього зневага.

Різні погляди існують у людей західнього світу про життя в Совєтському Союзі. Але коли мова заходить про те, хто визначає, зумовлює те життя, більшість тутешніх людей здається вже навчилися погоджуватись на одному, що все, що робиться в Совєтському Союзі — плянує, керує й контролює партія. І коли хтось „там'' не з партійного керівництва, а, скажімо, з вищих військовиків починає виявляти деяку активність у справах внутрішньої чи зовнішньої політики, тут поспішають з висновком: в СССР відбуваються зміни.

Якось і в нашій „Свободі'' надруковано статтю під заголовком „В СССР приходять до голосу військовики''. Стаття змістовна, ділова, шкода тільки, що в кінці заголовка не поставлено знаку питання — що означало б не ствердження, не видавання здогадів за факт, а тільки припущення, що відбувається у завжди огорненому таємницями Кремлі.

В даному випадку об'єктом уваги на Заході став теперішній міністер оборони СССР маршал Андрій Гречко в зв'язку з його політичними виступами поза межами Совєтського Союзу. Це ж відразу сприйняли тут, як „зростання впливів військовиків в СССР''.

Безумовно, у військовому відношенні Гречка не можна порівняти з таким бутафорним маршалом, як Будьонний. Гречко — справжній військовик, з отою „військовою кісточкою''. Він з успіхом закінчив Військову Академію ім. Фрунзе, потім Вищу Академію ім. Ворошилова. Під час війни командував армією, яка брала участь в обороні Кавказу і в боях за звільнення від німців України, Польщі, Чехо - Словаччини. Після війни деякий час був командувачем Київської військової округи, а від 1953 р. командував групою совєтських окупаційних військ в Східній Німеччині.

Але, ставши міністром оборони, Гречко фактично перестав бути військовиком. Бо міністер оборони це — член уряду, та ще й такого, де всі, навіть суто фахові по міністерствах справи вирішує партія. А те, що Гречко крім того є ще й членом ЦК КПСС, остаточно відриває його від армії і вводить у кола вищого партійного керівництва. Все, що лишилося від колишньої військовости Гречка — м а р шальський мундир та кілька десятків бойових орденів.

Ось чому всі теперішні виступи маршала Андрія Гречка треба розцінювати як виступи представника партії, а не збройних сил, як голос партійця, а не військовика.

КУДИ ПЕРЕСЕЛЮЮТЬ УКРАЇНЦІВ

Московська газета „Комсомольская Правда'' з 21 травня вмістила ілюстрований фотознімками репортаж під заг. „Північ у двох вимірах''. У розділі під назвою „В реальному житті'' розповідається про совєтську Північ — Колиму, Тюменську область, Камчатку, Амурську, Іркутську та інші області. В ті райони везуть на „добровільно - п р и мусову'' працю десятки тисяч студентів кожного літа, зокрема багато з України, а також туди заохочують переселюватись.

„Тільки Колима і Чукотка прийняли 15 000 хлопців і дівчат по комсомольських „путьовках'', — інформує „Комсомольская П р авда''. Але останній „великий призов'' молоді туди був 13 років тому. Очевидно, люди втікають із тих районів додому, і тепер розпочинається пропаґанда за „новий набір молоді'' на Північ.

У репортажі є свідчення про життя і працю в тих районах. Треба зазначити, що вони — поміж рядками, і подібних інформацій годі знайти на сторінках преси в Україні. Свідчення ці такі:

„Немає на Півночі спеціяльних машин для розробки вічно промерзлих ґрунтів, взагалі немає механізмів для умов праці в холоді... Ті ж самі авта й бульдозери, що посилаємо для Африки, посилаємо й для Арктики''. „Одяг для людини на Півночі викликає дуже багато побажань: важкий, незручний, заважає працювати''... „В районі Півночі ми куди гірше озброєні супроти сил природи, як у будь-якій іншій географічній зоні''.

В совєтській Якутії, де є золото й інші цінні копалини, „працює переважно молодь. Шахтарі не можуть сюди привезти своїх родин, бо ми не маємо для них мешкань. З кожних 100 прийнятих на працю в кінці року відходять 70-80 осіб''... „Самим карбованцем людина жити не може, самим підвищенням платні проблеми кваліфікованих кадрів не можна розв'язати''... „До людини, яка їде на Північ, треба ставитися як до подвижника - героя''... „Доводиться жити сімейним по чотири особи в кімнаті, розрахованій на дві особи''... „На Далекому Сході і на Півночі з 400 необхідних для людини товарів не можна знайти й 10...''

ЗАРОБІТКИ У 5-ОХ ВЕЛИКИХ ДЕРЖАВАХ

Головний Дослідний Відділ Радіо Комітету „Свобода'' оприлюднив статистичну порівняльну таблицю, з якої виразно видко найбільше економічне занедбання працюючих у Совєтському Союзі. В порівняльній таблиці з квітня 1969 року подано пересічний місячний заробіток промислового робітника в п'ятьох країнах: ЗСА, Британії, Західній Німеччині, Франції та СССР з останніх місяців минулого року.

Треба з а з н а чити, що середня місячна платня робітника в СССР набагато вища від платні колгоспника, але й вона становить лише 107 рублів місячно. Ця цифра номінальна, практично вона ще менша. Таблиця виглядає так, з поданням чистого заробітку, після податкових та інших відрахувань: у ЗСА робітник місячно заробляє 462.41 дол.; в Британії — 195.83 дол. (81 фунт, 11 шилінгів); у Західній Німеччині 193.29 дол (773,06 нім. марок); у Франції — 184.02 дол. (920.08 фр.); у Совєтському Союзі — 119.28 дол. (107,46 рубл.).

Ця порівняльна таблиця була опублікована у виданні Радіо Комітету „Свобода'' під заг. „Навіни з Беларусі'' з 31 травня ц. р.

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: Д-р Михайло Даниляк

ЗАПАЛЕННЯ СЕЧОВОГО МІХУРА

Сечовий міхур — це збірник сечі, яка протоками постійно спливає від обох нирок і в міхурі назбирується до певної міри, коли в людини появляється природня вимоґа сечу віддати. Без такого збірника людина мусіла б віддавати сечу постійно.

Отже, міхур, будучи збірником сечі і перебуваючи порожнім лише короткий час —це орган виїмкової елястичности та пружности, з особливою будовою слизової оболонки, яка витримує постійне подразнення сечею, що, як відомо, має в собі значну кількість органічних і неорганічних відпадків, солей, кислот, лугових речовин і т. д. Все ж, незалежно від високої відпорности міхура на подразнення, він часом запалюється. Причиною запалення бувають звичайно бактерії або бацилі, які, діставшись у міхур, швидко розмножуються, викликаючи різного роду хворобливі явища.

Основні симптоми запалення сечового міхура — це значне подразнення, яке може спричиняти біль в долішній частині живота, болісне віддавання сечі і дуже часті позиви на її віддавання. При гострих запаленнях деякими видами бактерій у сечі може появитися кров, яку іноді можна спостерегти навіть неозброєним оком. Гарячка при запаленні міхура буває рідко, хібащо процес інфекції переноситься на сечові протоки, нирки або довколишні органи.

При запаленні с а м о г о лише міхура температура нормальна або з л е г к а п і д в ищена, але людина почуває себе недужою. Справа не тільки в тому, що хворий виснажується біганням до вбиральні кожних 10-15 хвилин, але й в тому, що він абсорбує продуковані бактеріями токсичні матеріяли. Навіть при легших запаленнях, коли симптоми не такі гострі й дошкульні, людина почуває себе не гаразд. У дітей такий стан часто спричиняє втрату апетиту та болі живота.

Обслід хворого лікарем не виявляє в таких випадках нічого особливого, хібащо загострену чутливість у долішній частині живота, але аналіза сечі дає повну відповідь. Сеча звичайно мутна, має в собі певну кількість білка і наповнена гнійними клітинами білокрівців. У гострих випадках аналіза виявляє також червонокрівці. Часто в сечі під мікроскопом видно бактерії.

Культура такої сечі на відповідних препаратах у бактеріологічній лябораторії дасть докладні відомості про рід бактерії, а також її вразливість до поодиноких ліків. Часто така культура бактерії необхідна, бо лише тоді можна з певністю лікувати запалення, зокрема, якщо воно затяжне і розвинулось внаслідок присутности кількох родів бактерій одночасно.

Лікування запалення сечового міхура колись було складним, але тепер воно далеко простіше завдяки антибіотикам та хемічним речовинам, які нищать бактерії в міхурі. Лікування триває іноді лише кілька днів, хоч звичайно продовжується, аж поки зникнуть усі симптоми недуги і сеча стане вповні нормальною. Лікування до часу, поки лікар не звільнить пацієнта від оглядин та медикаментів — необхідне, щоб забезпечитись від рецидивів, які бувають іноді ще складнішими, як саме запалення на початку.

Існують деякі інші недуги, подібні до звичайного запалення сечового міхура, як, наприклад, обсунення міхура у старшого віку жінок, хвороби простати у чоловіків і т. д. До цих проблем ми повернемося при іншій нагоді.

НАША ПОШТА

— ВШ Пан Б. К. з Ню Йорку: Іноді ми свідомо вживаємо „а м ериканізованої'' термінології, щоб дати читачам ясність, про що саме йде мова. Вживання виключно української термінології, яка, до речі, включає в себе багато інтернаціональних термінів, мусіло б привести до значного поширення нашої колюмни, щоб пояснювати ті чи інші вислови. Коли б, обговорюючи невральгію, ми, згідно з Вашою порадою, писали лише про трійчастий нерв, то більшість читачів не знала б, про що мова. Термін „тріґемінальна невральгія'' відомий кожному, хто мав якесь відношення до цієї недуги. Пояснюємо, що латинська назва нерва „тріґемінус'' відповідає українській назві „трійчастий нерв''. Дякуємо за слова признання. Будемо старатись і в термінології приносити нашій громаді послугу. Біда лише в тому, що ні „тут'', ні „там'' доброго медичного словника ще немає...

— ВШ Пані М. З. з Ню Йорку: Хворобами хребта, а зокрема долішньої частини хребта, які виникають після різного роду ушкоджень, може займатись загальний лікар, але в скомплікованих випадках це справа спеціяліста ортопедії. В українському лікарському світі є, мабуть, певна кількість спеціялістів цієї ділянки, але в списку лікарів - українців за їх спеціяльностями ми їх не знаходимо. З медичних публікацій відомо, що, наприклад, проф. д-р Юрій Трухлий є одним із визнаних авторитетів у ділянці недуг хребта. Хочемо, одначе, завважити, що шукання консультації з якимнебудь спеціялістом — у Вашому випадку ґінекологом і ортопедом — найбільше успішне тоді, коли воно відбувається з поміччю Вашого родинного лікаря.

— ВШ Пан М. Г. з Чикаґо: Про виразку шлунку ми вже писали. Вона й є т. зв. улькусом або по-американськи — „алцером''. Тема ця широка, і ми до неї ще повернемось. Дякуємо за признання.

ВШ Пан М. Н. з Ню Йорку: Проблема т. зв. гістоплязмози — дуже важлива, і недавно її живо обговорювано на сторінках преси. Про неї буде стаття наступного місяця.

Олександер М. Гайдай

ОЛЬЖИЧ ЯК РЕВОЛЮЦІОНЕР

(У 25-ліття мученицької смерти)

(1)

В камері Саксенгавзену 10 червня 1944 року перестало битись одно з найвірніших українських сердець — велике і мужнє серце д-ра Олега Кандиби-Ольжича, єдиного сина клясика нашої ліричної поезії О. Олеся.

Українське громадянство досить знає про Ольжича як поета, менше знає про нього, як археолога - вченого, відомого в Европі та Північній Америці, а ще менше усвідомлює ту ролю, яку він відіграв як революціонер.

Вповні оцінити його чинність в українській національній боротьбі зможемо тільки в своїй вільній державі, коли вже мине потреба підпільної боротьби. Але й сьогодні можемо і мусимо, принаймні побіжно, знати, кого ми втратили. Отже, він був революціонером.

„Український націоналіст-революціонер'' — три слова, що викликають у ворогів лють та жадобу „знищити прокляту гідру''. А у своїх? Тоді як одні в безмежній тузі допомогти „братам, що в далеких в'язницях'', стають на місце „тих, що упали, братів'' — другі, як писав Ольжич, „нікчемні і кволі квилять про зламаний цвіт'' — інші ж вважали революціонерів наших за „дурних дітей'', „лицарів абсурду'', що, мовляв, „з мотикою пориваються на сонце''... До речі, повстає питання, що ж властиво є отим „сонцем'' — чи ворожа окупаційна влада, чи існуючі в умовах окупації форми життя нашого народу, чи щось інше?..

У такій атмосфері в 1930-их роках Ольжич вступає до Організації Українських Націоналістів — ОУН. Цей його крок був логічним завершенням процесу шукання правди національної і особистої.

Народився він 8 липня 1907 року в Житомирі після першої російської революції, коли його батько — поет Олесь — писав у вірші „Сон'': „Раби розбили мур темниці і кинулись у бій... і в решті-решт кайдани розірвали і... перемогли! І крикнув я: „Живіть благословенні!'' І далі писав: „То в перший раз слова такі надхненні я кидав в серця, мов квітки...''

Переживши в хлоп'ячих роках період нашого відродження і втрату нашої самостійности, їде Олег з батьками на еміґрацію. І знову приходить доба „жорстока, як вовчиця'', в якій для багатьох з наших людей „страх і покора — закон'', а панує „розгубленість мертва''.

В цей час з'являються „неупокорені'', — борці, що вірять у свою націю і в свої сили. Ще гімназистом Ольжич ними захоплюється, полюбивши до болю, до живого страждання тих, що не бояться ані жити, ані вмерти.

Юнаком писав він їм оди та поеми, а приставши до гурту наших революціонерів, не знав вагання. Зрозумівши потребу революційного чину, цілком і беззастережно віддав себе цій боротьбі і з поступом часу не зневірювався, а ставав щодалі більшим її ентузіястом.

Він ніколи не був людиною пози чи фальшу. Прямий від початку до кінця, завершений у найвибагливіших деталях, Ольжич ішов шляхом поневірянь, страждань та вічної небезпеки чесно і мужньо. Відвага, непохитність, чистота, віра і чин — позначають життьовий шлях Ольжича. В його вірі і підході до служби ідеї була чисто релігійна містика, що не визнає ніяких компромісів, ніяких відхилень, промовчувань чи переочень.

Проблему боротьби плоті і духа Ольжич переніс у площину відваги. Тому всю „марність життя'' він скинув з себе як „порвану лаху''. Містячи в собі всю скалю людських добрих прикмет від ніжности до суворости, від мрійности до аскетизму, він, хоч зовнішньо виглядав дуже „небосво'', любив „ходити над безоднею''. Йому, що „надавав блискавичність думкам і рішенням важкість каміння'', щоб „піти чи послати'', важливе було тільки одне: чи зможе він „стать сам-на-сам з своїм невблаганним сумлінням''.

Підпираючи свої погляди чином, Ольжич стає живим смолоскипом і дороговказом. Хоч він зовсім не намагався впливати на ширше своє оточення, його консеквентність і чистота, як каже один з його співробітників, відразу хапали за совість''. А далі каже цей співробітник: „По першій розмові чулося зв'язаність, і то нерозривну, з ним. Чулося, що він власне під поволокою спокою говорить великим болем і з великим змаганням, і хотілося стати йому на допомогу і під його накази''.

Тому цілком природньо він з рядового революціонера внедовзі стає членом Проводу ОУН з дорученням зорганізувати та провадити культурний сектор. Сьогодні ще не можна подати повний образ цієї його діяльности, це зробить, мабуть, історія, але українське суспільство і не відало, як глибоко і всебічно позначились вплив і керівництво Ольжича на культурному фронті української нації.

Репрезентанти науки, мистецтва, літератури, поезії і преси були під його безпосереднім впливом.

Один відомий український письменник, людина вже старша, казав: „Ми бачили Ольжича всюди там, де росла і творилась Україна. А коли ми бачили його в мирній обстанові, то завжди це було як на відпустці. Він тоді, молодий і делікатний, десь потайки, щоб не бачило ніяке зайве око, казав про те, що він робить чи буде робити. Казав це своїм граненим словом поезії. Він завжди мав „його людей'' біля себе''.

„Його любили віддано, як люблять коханих, і були, — казав цей письменник, — між закоханими в нього люди з сивим волоссям, люди молоді і юні дівчата''. А він нікому не висловлював свого признання, яке всі знали без слів, лише мужньо стискав при розлуці руку, і тепла усмішка з'являлась в його очах.

Ольжич давав можливість співбесідникові повного вислову протягом годин, сам же ж кидав лише інколи речення, але це, мов прожектором, освітлювало дану проблему, і в пам'яті залишався яскравий образ.

Він давав вказівки та накази завжди рівним, лагідним тоном. Стрічаючись з найрізноманітнішими людьми, як справжній европеєць, умів, ведучи свою політичну лінію, порозумівстися з кожною людиною. Спокійно, зрівноважено, без пози і демонстрацій вислухував свого партнера і таким самим тоном висловлював свої, завжди речеві, погляди на справу. І не було тут революційної гістерики, зарозумілої пихи, але не було і... слабости. Бо сила лише там, де твердість, спокій і рівновага.

Належав Ольжич до тих, хто завжди сам іде у „перший вогонь''. Його ближчі друзі оповідають, наприклад, що коли в одному великому місті з поміччю провокатора поліція, діставши списки членів сітки, переводила масові арешти, він не вагався, — хоч співробітники благали його виїхати з міста принаймні на пару днів, — удвійку з найвірнішим другом перевозити містом найважливіші матеріяли і, під'їхавши до призначеної будови, йшов з валізою сам, припускаючи, що поліція там уже чекає. А другові наказував з віддалі спостерігати, чи буде він арештований, — полишаючи йому частину матеріялів.

(Далі буде)

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ВШ. Інж. Ол. М. Гайдай, Ст. Пол: Дякуємо, надрукуємо.

ВШ. О. К. Онеона: Дякуємо, не надрукуємо.

ВШ. Ікс Инейльон, Бруклин: Ваша рецензія на „Анну Ярославну" заслуговує на те, щоб її надрукувати. Проте, друк критики вимагає Вашого повного і правдивого, а не — як кажете — анонімового підпису.

ВШ. Ірина Книш, Вінніпег: Дякуємо за „Стара мала чи маленька старенька". Не надрукуємо, бо вже читали її „замість редакційної" в іншій газеті. Плянували надрукувати її з рівночасними вияснениями кваліфікованого знавця, бо стаття написана без повного знання справи.

ВШ. О. Сип, Клівленд: „Матуральне" — чудове, але допускає можливості всіляких здогадів і непорозумінь.

ВШ. З. Б., Гемтремк: Дякуємо за листа і вартісні завваги. Маєте повну рацію, і УНСоюз цього цілком свідомий, що й віддзеркалюється в його ювілейному гаслі „Лицем до молоді!" Крім українознавчих курсів, дитячих таборів, публікацій для молоді, спортових акцій тощо, УНС у вакаційному часі затруднює на Союзівці і в Головній Канцелярії майже сотню наших студентів, але навіть при найкращій волі не міг би затруднити всіх охочих.

ВШ. В. Ч-о, Ню Йорк: Доказів не маємо, але в совєтській пресі була вістка, що декада відбувалася в Краснодарі.

Гідробіологи України не мають засобів проти „цвітіння" водоймищ

Київ. — Співробітники Інституту гідроології АН УССР, сповістила „Радянська Україна", „підбили підсумки трирічних досліджень Київського водоймища", або „штучного моря": „Виявилось, що більшу частину органічних речовин, які являють собою поживу для бактерій та дрібних тварин (дафній, інфузорій, коловраток), а також гумінові кислоти, які забарвлюють воду Дніпра в коричневий колір дає Припʼять. Цей притік в холодну зиму призводить і до заморів риби. В лютому — березні при зниженні рівня в штучній чаші вона наповнюється бідною на кисень водою Припʼяті". Цього року вдалось врятувати більшість риби в „гниючому морі" — Київському водоймищі. Але вчені покищо не знайшли жадних протизаходів, щоб боротися проти „синьозелених водорослів", які викликають цвітіння води, а коли гинуть — надають їй неприємного запаху й кольору та дуже зменшують кількість кисню у воді. Тому „спеціялісти продовжують пошук ефективних засобів боротьби з цвітінням водойм", що є наслідком порушення бігу води в річках України.

Провели в останню дорогу...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

„Слово", Гетьманської Організації та ін.

Після прощання з домовиною, на якій стояла запалена свічка, екскорта домовини з 20 авт переїхала до українського католицького цвинтаря на Факс Чейс, де жалібною птицею злітало в гаряче і вогке небо останнє „Господи помилуй" над замаєною вінками домовиною і четверо священиків, п-ні вдова та родина і друзі сказали останнє „Прощай" сл. п. Миколі Пасіці, уродженцеві Лошнева, який сам вийшов з-під скромної стріхи, все життя був скромний і своїм життям дав приклад як треба служити Матері-Україні. Січовий Стрілець, потім студент Українського Таємного Університету у Львові й магістер історичних наук, професор української гімназії у Яворові й Станиславові, редактор львівських газет — католицької „Нової Зорі", щоденника „Українські Вісті", двотижневика „Українська Дійсність" у Празі, співробітник тижневика „Українська Трибуна" і доцент Вищої Економічної Школи в Мюнхені, довголітній співробітник і колишній редактор щоденника „Америка" — сл. п. Микола Пасіка, крім праці на полі свого покликання, журналістики, був директором і професором Школи Українознавства, членом Управи Відділу УККА у Філядельфії, членом Гол. Управи Української Католицької Асоціяції Преси, активним членом Управи Сх. Европейського Дослідного Інституту ім. В. Липинського . . . Великі знання та багатий досвід не були власністю сл. п. Миколи Пасіки — він щедро ділився ними з усіми, особливо з представниками середнього і молодшого поколінь, колегами-журналістами, постійно даючи приклад скромности і, водночас, жертвенної наполегливої праці.

По полудні в залі „Тризуба" відбулась Тризна-Поминки, організовані СУК „Провидіння з допомогою 20-го Відділу СУА та комітетом під керівництвом пані Осипи Грабовенської. Коротко промовляли, згадуючи заслуги Покійного, голова Союзу Українців Католиків „Провидіння" о. шамб. Мирослав Харина, від Гетьманського Руху п. радник Д. Левчук, від СУЖА ред. М. Дольницький, від щоденника „Свобода" ред. Л. Полтава, від старшого покоління пані Михайлина Чайковська, від СУА п-ні Стефанія Пушкар, від родини проф. Винницький та ін. В присутності вдови по сл. п. Миколі Пасіці п-ні мгр Ірині Пеленській, духовних отців, та представників багатьох організацій і товариств на поминках було висловлено побажання: створити при Союзі Українських Журналістів Америки Стипендію ім. Миколи Пасіки для студента чи студентки, бажаючих працювати на полі української журналістики в Америці.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що 14-го червня 1969 року несподівано упокоївся в Бозі наш Найдорожчий

ЧОЛОВІК, ТАТО, ДІДУСЬ і БРАТ

БЛ. П.

Роман НАЗАРЕВИЧ

на 70-му році життя, б. хорунжий Українських Січових Стрільців.

ПАНАХИДИ — в понеділок і вівторок, 16-го і 17-го червня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Музики, Чикаго, Ілл.

ПОХОРОН — в середу, 18-го червня 1969 р. о год. 9-ій ранку з церкви св. Миколая, на цвинтар св. Миколая.

В глибокому смутку:

дружина — ЮЛІЯ
син — РОМАН з дружиною ТАНЕЮ і донькою ХРИСТЕЮ
сестра — ЗОФІЯ ОНИЩУК з Родиною
брат — ВОЛОДИМИР з Родиною
о. БОГДАН і ВОЛОДИМИРА СМИКИ — свати
Родина в Америці, Канаді й Україні

КОНСИСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В США

з глибоким сумом сповіщає про смерть заслуженої працівниці на Ниві Української Православної Церкви

СВ. П. ЛЮДМИЛИ

Івченко-Коваленко

Члена Консисторії, Члена Митрополітальної Ради і Голови Обʼєднання Сестрицтв Української Православної Церкви в США.

ЗАУПОКІЙНУ СЛУЖБУ БОЖУ відправить Високопреосвященніший Архиєпископ **МСТИСЛАВ** у сослуженні Духівництва в суботу, 21-го червня 1969 р. о год. 9:00 ранку в Церкві-Памʼятнику, Бавнд Брук, Н. Дж.

ПОХОРОН о год. 10:30 ранку.

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 15-го червня 1969 року несподівано по короткій недузі упокоївся в Бозі на 80-му році життя

БЛ. П.

о. МИХАЙЛО КУЛИНИЧ

бувший член УГА, бувший парох с. Покропивна, пов. Тернопіль, с. Теляче, пов. Підгайці, в ЗСА с. Горгам, Норт Дакота та довголітній помічник при церкві св. Юрія в Ню Йорку.

В понеділок, 16-го червня 1969 р. в год. 8:00 вечора в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку — **ПАНАХИДА.**

У вівторок, 17-го червня 1969 р. в год. 7:30 вечора — **ПЕРЕНЕСЕННЯ ТІЛА** до церкви св. Юрія, де в год. 8:00 вечора почнуться похоронні відправи.

В середу, 18-го червня 1969 р. в год. 9:30 рано — **СЛУЖБА БОЖА** та **ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ** в церкві св. Юрія, звідки буде **ПОХОРОН** на кладовище Кальварія.

В глибокому смутку:

МАРІЯ — дружина
НАДІЯ і ВОЛОДИМИР — діти
та РОДИНА

У важкому смутку ділимося вісткою з Організованим Жіноцтвом у цілому світі і Загалом Українського Громадянства, що у вечірних годинах, 12-го червня 1969 року відійшла у вічність на 83-му році життя

СЛ. П. ОЛЕНА з ОХРИМОВИЧІВ

ЗАЛІЗНЯК

Голова ОФУЖО — зложивши на жертівнику праці для українського жіноцтва понад 60-річний труд свого життя.

ПОХОРОН — в понеділок, 16-го червня 1969 р. з української католицької церкви св. Михаїла, на український цвинтар в Монтреалі, Канада.

УКРАЇНСЬКІ ЖІНОЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ МІСТА МОНТРЕАЛЮ

ОБʼЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ СЕСТРИЦТВ В США

Члени Головної Управи Обʼєднання з невимовним жалем подають Сестрицтвам і всьому Українському Громадянству потрясаючу вістку, що 13-го червня 1969 р. несподівано відійшла у Вічність

СВ. П. ЛЮДМИЛА

ІВЧЕНКО-КОВАЛЕНКО

Голова Обʼєднання Сестрицтв, Член Митрополітальної Ради і Член Консисторії Української Православної Церкви в США, Письменниця і Журналістка.

ПАНАХИДУ буде відправлено в пʼятницю, 20-го червня о 7:30 веч. в Церкві св. Юрія Переможця, 331 Centre St., Trenton, N.J.

ПОХОРОН відбудеться в суботу 21-го червня 1969 р. на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Брук, Н. Дж.

Початок Служби Божої і похоронних відправ о год. 9:00 р. в Церкві-Памʼятнику в Бавнд Брук, Н. Дж.

ЧЛЕНИ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ

•

Окреме звернення: Щоб завершити мрію і працю св. п. **ЛЮДМИЛИ ІВЧЕНКО-КОВАЛЕНКО** — звертаємось до Українського Громадянства замість квітів жертвувати на видання Енциклопедії для Молоді, або на стипендію ім. Лесі Івченко.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА в ЗСА з сумом повідомляє, що 9 червня 1969 р. по довгій і важкій недузі відійшов у Вічність

мгр. філ.

МИКОЛА ПАСІКА

член НТШ, довголітній редактор і співробітник „Америки", видатний публіцист та журналіст.

ПОХОРОН відбувся 14 червня 1969 р. у Філядельфії.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМʼЯТЬ!

•

ВШ. Дружині та Рідні Покійного Управа НТШ складає цією дорогою сердечні слова співчуття у їх тяжкому горю.

День Матері в Ютиці

У неділю 11-го травня, 57-відділ Союзу Українок, із участю нашої молоді, влаштував День Матері в Українській Католицькій авдиторії при вулиці Катедж, в Ютиці, Ню Йорк. Програму підготували учителька українознавства Наталія Лукашевич і п-і Звенислава Карп'як.

Вступну деклямацію виголосила Христя Карп'як і після деклямації — молитви діти поклали квіти перед іконою Божої Матері. Вступне слово виголосили Галя Казанівська і Роман Мельник. Оля і Галя Ліщинські, Наталка Луценко і Богдан Даглес виконали фортеп'янові соля. Христя Ликтей продеклямувала віршик „Моя мама" і опісля до неї долучились Галя Ліщинська, Маруся Гнатів, Івась Косар і Христя Фалинська, які разом віддеклямували „Мамин день". Першу частину закінчено вправами з віночками в руках, під ритми пісні. Діти у першій частині були на біло зодягнені і на сцені творили естетичну композицію.

У другій частині діти переодяглись в українські народні строї, бо це й був дитячий вишиваний вечір, і цю частину почали танцями, яких їх вивчала п-на Розалія Косар. Опісля Катруся Ликтей деклямувала „На свято матері". Фортеп'янові соля Галі Луценко, Богданни Лужної і Володимири Гнап переплітались із гарно виконаними танцями танцювальної групи, до складу якої входили: Маруся Гнатів, Христя Карп'як, Глорія, Ліза і Роман Кучера, Христя і Катруся Ликтей, Галя і Оля Ліщинські, Ліда Сенько, Христя Фалинська та Григорій і Марко Федорняки. На завершення програми всі діти відспівали „Матусю рідненька" і роздали квіти матерям, у яких на очах від радости блисцали сльози.

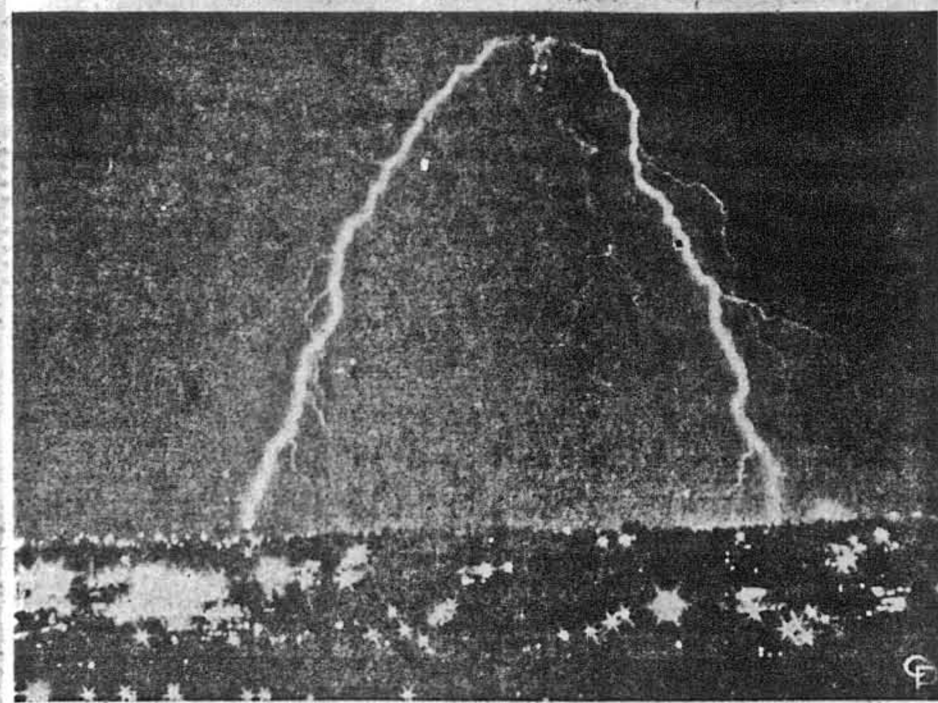
Пані - союзянки приготували смачну перекуску для дітей, а голова відділу п-ні Марія Когутяк роздала солодощі. У залі ще довго переливались молоденькі голоси... Учительки і учителі невпинно працювали над дітьми, і це свято можна б записати на сторінки кращих імпрез, та коли заля менше як на половину заповнена, насувається питання: „Де ж були батьки невиступаючої молоді?" Коли діти тратять так багато часу на вивчення програми, коли їхні ровесники - американці бавляться і мають вільний час, то ми мусимо знайти годинку — дві, щоб подивитися на їхні успіхи. Дітей треба вчити не словами, а ділами.

Мгр Яр. Ликтей

„ТРИБЮН" ПРО НОВУ ОПЕРУ ДЛЯ ДІТЕЙ „СЕРЦЕ ОКСАНИ"

Вінніпеґ. — Український дитячий театр під керівництвом Ірини Туркевич-Мартинець вперше виставив у Вінніпезі, в залі „Плейгавз", з успіхом нову оперу чи оперету для дітей під. наг. „Серце Оксани" пера Степанії Туркевич-Лукіянович. Дитячий театр існує тут вже сім років, поставив „Зимову кралю" і оперку для дітей М. Лисенка „Коза дереза". Щоденник „Трибюн" з 28-го квітня позитивно відгукнувся на прем'єру нової вистави, повідомляючи, що мистецький керівник театру, п-ні Ірина Туркевич-Мартинець — це сестра авторки композиції, яка живе у Ірляндії. Декорації до вистави виконав мистець Мирон Левицький. „Серце Оксани" має мораль: великодушність і любов — це ті сили, що рятують світ".

НАД ДЕНВЕРОМ З'ЄДНАЛИСЯ ДВІ БЛИСКАВКИ

Фоторепортерові одної з денверських газет повелося зробити оригінальне фото: схопити момент, як під час бурі з'єднуються в небі над передмістям Денверу Арвада дві блискавки, створюючи велетенський світляний лук.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 21-го ЧЕРВНЯ 1969 р.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 175 Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі при вул. Мартин. Проситься прибути на збори і вирівняти залеглі вкладки. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорноморська Січ — 14 Відд. о год. 7-ій веч. в Січовім Домі при 690 Сенфорд Авеню. Проситься чл. прибути, вирівняти свої залеглості і вибрати дивіденди. — В. Роговський, предс., Ф. Мікулинець, кас., М. Отрок, секр.

НЕДІЛЯ, 22-го ЧЕРВНЯ 1969 р.

БОФАЛО, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 127 Відд. о год. 11:30 ранку в церковній залі при Філморе і Онейда вул. Проситься чл. прибути і вирівняти свої залеглості. Вкладки повинні бути заплачені до 25 кожного місяця і можна їх платити кожної неділі у вище згаданому місці від 11:30 до 1-ої год. по пол. — І. Була, гол., п-ні М. Гаравус, фін. секр., П. Гаравус, касир.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

✝

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ТЕКЛЯ МАГІРКА, членка УНС Відд. ч. 266 Т-ва Ів. Франка в Амстердамі, Н. Й., померла 29 травня 1969 року на 74 р. ж. Покійна нар. 27 травня 1895 р. в Початках, пов. Золочів, Україна. Прибула до ЗСА 1913 р. і стала членкою УНС у вересні 1941 р. Полишила в смутку синову і дальшу родину і приятелів. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили Покійну на Вічний Спочинок з церкви св. о. Миколая на цвинтар св. о. Миколая в Амстердам, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Труфин, секр.

АННА МАРІЯ БАЛАЦЬКА, членка УНС Відд. ч. 465 Т-ва І. Франка в Ляшін, Квібек, Канада, померла 28-го травня 1969 р. на 14 р. ж. Покійна нар. 7 серпня 1955 р. у Франції, до Канади прибула 1957 р. і стала членкою УНС в 1967 р. Полишила в смутку матір Катерину, батька Степана, брата Михайла, друзів та знайомих. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили Покійну на Вічний Спочинок 26 травня 1969 р. на католицький цвинтар при вул. Провост в Ляшін, Квібек.

Вічна Їй Пам'ять!

Т. Мороз, секр.

ОСТАП ХАРХАЛІС, член УНС Відд. ч. 320 Б-ва Пресвятої Тройці в Балтімор, Мд., помер 24 травня 1969 року на 68 р. ж. Покійний нар. в 1901 р. в Яворові, Зах. Україна, прибув до ЗСА в 1949 р. і став членом УНС в 1949 р. Покійний був активним громадянином на терені Балтімор, та кол. учасник Визвольних Змагань України в рядах УГА. Полишив в смутку дружину Марію, доньки Ольгу і Ірину та сина Тараса і 5 внуків. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили Покійного на Вічний Спочинок 27 травня 1969 р. з укр. кат. церкви св. Михаїла на цвинтар св. Михаїла в Балтімор, Мд.

Вічна Йому Пам'ять!

І. Малко, секр.

АННА МАРКОВИЧ, членка УНС Відд. ч. 147 Т-ва св. Арх. Михаїла в Аллентавні, Па., померла 29 квітня 1969 р. на 74 р. ж. Покійна нар. в 1895 р. в с. Лумна, Добромиль. Прибула до ЗСА в 1911 р. і стала членкою УН-Союзу 29 листопада 1924 р. Полишила в смутку мужа Степана. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили Покійну на Вічний Спочинок 3 травня 1969 року на цвинтар Укр. Православної Церкви в Аллентавн, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

І. Зазворський, секр.

КЛЕМБІНА УНИСКО, довголітня членка УНС Відд. ч. 167 Т-ва св. о. Николая в Толідо, Огайо, померла 10 травня 1969 р. на 87 р. ж. Покійна нар. в 1882 р. в Загутині, пов. Сянок, Зах. Україна і стала членкою УНС в 1911 р. Полишила в смутку адоптевану дочку Марію, 3 внуки і 4 правнуки. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили Покійну на Вічний Спочинок 12 травня 1969 р. на цвинтар Calvary в Толідо, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

І. Вельґан, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6199. Один мільйон за схоплення Пледома!

Ми вислали професора Пледома до Вашингтону акуратно впору, Тарзане! Радіо ворога подає про його втечу... обіцяє один мільйон долярів агентові, який вб'є його!

Один мільйон! Оце той рідворога, проти якого стоїмо!

Так! І вони спонукають африканців вбивати африканців!

Можливо, я зможу допомогти! Розпічнім, генерале Їтсе, лети до країни Тарзана, якщо Ви вже готові!